

کد رهگیری ثبت پروپوزال: ۱۰۳۰۳۶۶

کد رهگیری ثبت پایان نامه:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کلیه امتیازهای این پایان‌نامه به دانشگاه بوعلی سینا تعلق دارد. در صورت استفاده از تمام یا بخشی از مطالب این پایان‌نامه در مجلات، کنفرانس‌ها و یا سخنرانی‌ها، باید نام دانشگاه بوعلی سینا یا استاد راهنمای پایان‌نامه و نام دانشجو با ذکر مأخذ و ضمن کسب مجوز کتبی از دفتر تحصیلات تکمیلی دانشگاه ثبت شود. در غیر این صورت مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت. درج آدرس‌های ذیل در کلیه مقالات خارجی و داخلی مستخرج از تمام یا بخشی از مطالب این پایان‌نامه در مجلات، کنفرانس‌ها و یا سخنرانی‌ها الزامی می‌باشد.

....., Bu-Ali Sina University, Hamedan, Iran.

.....، گروه، دانشکده، دانشگاه بوعلی سینا، همدان.

مقالات خارجی

مقالات داخلی

دانشگاه گیلان
دانشکده کشاورزی

گروه آموزشی ترویج و آموزش کشاورزی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته مهندسی کشاورزی گرایش ترویج و آموزش کشاورزی

عنوان:

بررسی صلاحیتهای حرفه ای مورد نیاز دانش آموختگان کشاورزی برای اشتغال
در بخش تعاون در استان ایلام

استاد راهنما:

دکتر احمد یعقوبی فرانی

استاد مشاور:

دکتر کریم نادری مهدیی

دکتر حسین مهدی زاده

نگارش:

فرشته رحمانی

۵ دی ۱۳۹۱

تقدیم به پدر و مادر عزیزم:

به مهربان فرشتگانی که محلات ناب باور بودن، لذت و غرور دانستن، جسارت خواستن، عظمت رسیدن و تمام تجربه های یکتا و زیبای زندگی،

دیون حضور سبز آن هاست...

پیشکش به همسر مهربانم که بانس و اندیشه ی من

بنیکو شیب

است.

و تقدیم به خواهر و برادران مهربانم

پاسکنداری

حمد و سپاس خداوند یکتا را، که عشق به آموختن را در وجود انسان به ودیعه نهاد و با لطف و اراده خویش، مراد رسیدن به آرزوی دیرینه ام، که همانا کسب علم و معرفت و فیض بردن از مکتب اساتید گرانقدر بوده است تاکنون یاری نموده است. بر خود لازم می دانم ابتدا از زحمات پدر و مادر مهربانم که بهمراه در طی سال های تحصیل همراه، پشتیبان و مشوق من بوده اند پاسکنداری بنمایم و سپس از همسر عزیزم که مسج و اردوهای سخات رفیق راه بود و سپس از زحمات و الطاف بی دریغ و رابهائی های دلسوزانه ای استاد عزیز و بزرگوارم جناب آقای دکتر احمد یعقوبی فرانی که به عنوان استاد رابهنا، ایجناب رانه نهاد به انجام رساندن این پژوهش، بلکه در سایر مراحل زندگی ام به ایست نموده اند شکر بنمایم، و توفیق روز افزون ایشان را از پروردگار متعال خواستارم، از استاد فرهیخته جناب آقای دکتر کریم مهدی که قبول زحمت نموده و مراد این پژوهش مشاوره نمودند و بهمراه از نظرات و رابهائی های ساینده ایشان در مراحل پژوهش بهره بردم، کمال شکر و قدردانی بنمایم. همچنین از وقت نظر استاد گرانقدر و بزرگوارم جناب آقای دکتر حسین مهدی زاده که نه تنها از اعمال نظرایشان نسبت به نتایج پژوهشم بهره بردم بلکه معنای زندگی را نیز از ایشان آموخته ام پاسکنداری بنمایم، و سعادت و سلامت این بزرگوار را از بارگاه الهی خواهانم. و نیز از جناب آقایان دکتر موسی اعظمی و دکتر رضا موحدی به خاطر داوری دقیقشان بی نهایت سپاسگذارم. امید است در مراحل بعدی زندگی نیز از الطاف این بزرگواران بهره مند شوم.

دانشگاه بوعلی سینا
مشخصات پایان نامه تحصیلی

عنوان:

بررسی صلاحیت‌های حرفه‌ای مورد نیاز دانش‌آموختگان کشاورزی برای اشتغال در بخش تعاون در استان ایلام

نام نویسنده: فرشته رحمانی

نام استاد راهنما: احمد یعقوبی فرانی

نام اساتید مشاور: دکتر کریم نادری مهدیی، دکتر حسین مهدی‌زاده

دانشکده: کشاورزی

گروه آموزشی: ترویج و آموزش کشاورزی

رشته تحصیلی: مهندسی کشاورزی

گرایش تحصیلی: ترویج و آموزش کشاورزی

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد

تاریخ تصویب پروپوزال: ۱۳۹۰/۸/۱۵

تاریخ دفاع: ۱۳۹۱/۱۰/۰۵

تعداد صفحات: ۱۴۷

چکیده:

پژوهش حاضر از نوع مطالعات توصیفی-پیمایشی است و با هدف بررسی صلاحیت‌های حرفه‌ای مورد نیاز دانش‌آموختگان کشاورزی برای اشتغال در بخش تعاون انجام گرفته است که جامعه آماری این مطالعه ۳۸۰ نفر دانش‌آموخته کشاورزی فارغ‌التحصیل سال‌های ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹ در استان ایلام بودند. حجم نمونه در این گروه با استفاده از جدول مورگان ۱۸۰ نفر برآورد گردید. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه بود که روایی آن با استفاده از نظر اساتید صاحب‌نظر و پایایی آن با محاسبه آلفای کرونباخ سنجیده شد ($\alpha=0/95$) که گویای پایایی ابزار تحقیق بود. اطلاعات حاصل از بررسی نظرات دانش‌آموختگان از طریق نرم افزار SPSS توصیف و تحلیل گردید، در این تحقیق مهارت‌های مورد نیاز اشتغال در بخش تعاونی به سه دسته مهارت‌های قبل از تاسیس، مهارت‌های تاسیس و راه‌اندازی و مهارت‌های مدیریت شرکت تعاونی تقسیم گردید. نتایج نشان داد که دانش‌آموختگان از توانمندی‌های نظیر مسئولیت‌پذیری، روحیه خلاقیت و نوآوری، توان بهره‌گیری از تجربه و توان مدیران و اعضاء تعاونی‌های موفق، برقراری ارتباط با سازمان‌ها و مدیران، صلاحیت‌های بازاریابی و مدیریت بازار تعاونی و توان یافتن شیوه‌های جدید تولید و فروش به میزان بیشتری در مقایسه با سایر صلاحیت‌ها برخوردار بوده‌اند. همچنین نتایج حاصل از آزمون t یک گروهی نشان داد که دانش‌آموختگان در مرحله قبل از راه‌اندازی شرکت تعاونی به آموزش مکمل و در مراحل تاسیس و راه‌اندازی و مدیریت شرکت تعاونی به آموزش شدید نیاز دارند تا میزان بهره‌مندی آنها از این صلاحیت‌ها به حد مورد انتظار و عالی برسد.

واژه‌های کلیدی: صلاحیت حرفه‌ای، دانش‌آموختگان کشاورزی، اشتغال، تعاون، ایلام

فصل اول: کلیات تحقیق

۲	مقدمه.....
۳	۱-۱- تعریف مسأله.....
۶	۲-۱- ضرورت و اهمیت تحقیق.....
۸	۳-۱- اهداف تحقیق.....
۸	۴-۱- محدوده‌های تحقیق.....
۸	۱-۴-۱- محدوده موضوعی تحقیق.....
۸	۲-۴-۱- محدوده مکانی تحقیق.....
۹	۳-۴-۱- محدوده زمانی تحقیق.....
۹	۵-۱- محدودیت‌های تحقیق.....
۹	۶-۱- تعریف واژه‌های کلیدی.....

فصل دوم: چارچوب نظری و بررسی پیشینه تحقیق

۱۲	بخش اول: اشتغال.....
۱۲	۱-۲- مقدمه.....
۱۲	۱-۱-۲- مفهوم اشتغال.....
۱۴	۲-۱-۲- انواع اشتغال.....
۱۴	۳-۱-۲- اهمیت اشتغال در بخش کشاورزی.....
۱۶	۴-۱-۲- اشتغال دانش‌آموختگان.....
۱۶	۱-۴-۱-۲- نرخ بیکاری در ایران.....
۱۷	۲-۴-۱-۲- ظرفیتهای بخش کشاورزی برای اشتغال.....
۱۹	۳-۴-۱-۲- مزایای نسبی بخش کشاورزی برای ایجاد اشتغال.....
۲۰	۴-۴-۱-۲- وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان کشاورزی و نظام آموزش عالی.....
۲۱	۵-۴-۱-۲- اشتغال فارغ‌التحصیلان کشاورزی در بخش کشاورزی.....
۲۲	۶-۴-۱-۲- ساماندهی اشتغال دانش‌آموختگان کشاورزی.....
۲۶	۷-۴-۱-۲- موانع گسترش اشتغال کشاورزی در کشور.....
۳۰	۸-۴-۱-۲- راهکارهایی برای اشتغال دانش‌آموختگان کشاورزی و منابع طبیعی.....
۳۲	بخش دوم: تعاون.....
۳۲	۲-۲- مقدمه.....
۳۲	۱-۲-۲- معنی و مفهوم تعاون.....
۳۴	۲-۲-۲- اهمیت و حضور تعاون در جهان.....
۳۴	۳-۲-۲- اهداف اساسی تعاون.....
۳۵	۴-۲-۲- ارزشها و اصول تعاون.....
۳۷	۵-۲-۲- مزایای بخش تعاون برای ایجاد اشتغال و توسعه.....
۳۸	۶-۲-۲- نقش تعاونیها در توسعه اشتغال.....
۴۰	۷-۲-۲- توانمندی مهم بخش تعاون در کارآفرینی و مهار بیکاری.....
۴۱	۸-۲-۲- تعاونیهای دانش‌آموختگان.....

بخش سوم: صلاحیتهای اشتغال.....	۴۳
۳-۲- مقدمه.....	۴۳
۲-۳-۱- مفهوم شناسی صلاحیت.....	۴۴
۲-۳-۲- مفهوم صلاحیت شغلی.....	۴۶
۲-۳-۳- انواع صلاحیت.....	۴۷
۲-۳-۴- الگوهای صلاحیت.....	۵۰
۲-۳-۵- چرخه حیات شایستگی و زمینه کاربردی اصلی.....	۵۹
۲-۳-۶- توسعه الگوهای صلاحیت.....	۶۱
۲-۳-۷- سرمایه‌های انسانی و عملکرد کسب و کارهای کوچک.....	۶۲
۲-۳-۸- چرخه حیات کسب و کارهای کارآفرینانه.....	۶۵
۲-۳-۹- مهم‌ترین صلاحیتهای مورد نیاز دانش‌آموختگان دانشگاهها برای اشتغال.....	۶۹
۲-۳-۱۰- صلاحیتهای شغلی مورد نیاز برای اشتغال در بخش تعاون.....	۷۲
۲-۴- پیشینه تحقیق.....	۷۴
۲-۵- مدل نظری تحقیق.....	۸۰

فصل سوم: روش‌شناسی تحقیق

مقدمه.....	۸۳
۳-۱- نوع تحقیق.....	۸۳
۳-۲- متغیرهای تحقیق و سطح سنجش آنها.....	۸۴
۳-۲-۱- متغیرهای مستقل.....	۸۴
۳-۲-۲- متغیرهای وابسته.....	۸۵
۳-۳- فرضیه‌های تحقیق.....	۸۵
۳-۴- جامعه آماری تحقیق.....	۸۶
۳-۵- تعیین حجم نمونه.....	۸۶
۳-۶- روش نمونه‌گیری.....	۸۶
۳-۷- ابزار اندازه‌گیری و روش گردآوری داده‌ها.....	۸۷
۳-۸- روایی و پایایی ابزار تحقیق.....	۸۸
۳-۹- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها.....	۸۹

فصل چهارم: نتایج و بحث

۴-۱- توصیف داده‌ها.....	۹۲
۴-۲- آمار استنباطی.....	۱۰۵
۴-۲-۱- آزمون توزیع نرمال کولموگراف-اسمیونف.....	۱۰۵
۴-۲-۲- بررسی وضعیت صلاحیتهای فارغ‌التحصیلان کشاورزی در مرحله قبل از تاسیس تعاونی.....	۱۰۷
۴-۲-۳- بررسی وضعیت صلاحیتهای فارغ‌التحصیلان کشاورزی در مرحله تاسیس و راه‌اندازی تعاونی.....	۱۰۷
۴-۲-۴- بررسی وضعیت صلاحیتهای فارغ‌التحصیلان کشاورزی در مرحله مدیریت تعاونی.....	۱۰۸
۴-۲-۵- مقایسه میانگین‌ها بر حسب سن.....	۱۰۹

۱۱۰.....	۶-۲-۴- مقایسه میانگین ها بر حسب جنسیت.....	۱۱۰
۱۱۱.....	۷-۲-۴- مقایسه میانگین ها بر حسب نوع دانشگاه.....	۱۱۱
۱۱۲.....	۸-۲-۴- مقایسه میانگین ها بر حسب معدل.....	۱۱۲
۱۱۳.....	۹-۲-۴- مقایسه میانگین ها بر حسب سال فارغ التحصیلی.....	۱۱۳
۱۱۴.....	۱۰-۲-۴- مقایسه میانگین ها بر حسب وضعیت اشتغال.....	۱۱۴
۱۱۵.....	۱۱-۲-۴- مقایسه میانگین ها بر حسب ارتباط شغل با دانش و تخصص دانشگاهی.....	۱۱۵
۱۱۶.....	۱۲-۲-۴- مقایسه میانگین ها بر حسب تجربه راه اندازی کسب و کار.....	۱۱۶
۱۱۷.....	۱۳-۲-۴- مقایسه میانگین ها بر حسب گذراندن دوره کارآفرینی و اشتغال در دانشگاه یا خارج دانشگاه.....	۱۱۷
۱۱۹.....	۱۴-۲-۴- مقایسه میانگین ها بر اساس وضعیت صلاحیت های سه گانه.....	۱۱۹
۱۲۰.....	۳- نتایج و بحث.....	۱۲۰
۱۲۰.....	۱-۳-۴- نتایج حاصل از توصیف داده ها.....	۱۲۰
۱۲۳.....	۲-۳-۴- نتایج حاصل از تحلیل داده ها.....	۱۲۳
۱۲۳.....	۱-۲-۳-۴- نتایج حاصل از آزمون t یک طرفه.....	۱۲۳
۱۲۴.....	۲-۲-۳-۴- نتایج حاصل از مقایسه میانگین ها بر حسب سن.....	۱۲۴
۱۲۴.....	۳-۲-۳-۴- نتایج حاصل از مقایسه میانگین ها بر حسب جنسیت.....	۱۲۴
۱۲۵.....	۴-۲-۳-۴- نتایج حاصل از مقایسه میانگین ها بر حسب نوع دانشگاه.....	۱۲۵
۱۲۵.....	۵-۲-۳-۴- نتایج حاصل از مقایسه میانگین ها بر حسب معدل.....	۱۲۵
۱۲۶.....	۶-۲-۳-۴- نتایج حاصل از مقایسه میانگین ها بر حسب سال فارغ التحصیلی.....	۱۲۶
۱۲۷.....	۷-۲-۳-۴- نتایج حاصل از مقایسه میانگین ها بر حسب وضعیت اشتغال.....	۱۲۷
۱۲۸.....	۸-۲-۳-۴- نتایج حاصل از مقایسه میانگین ها بر حسب ارتباط شغل با دانش و تخصص دانشگاهی.....	۱۲۸
۱۲۸.....	۹-۲-۳-۴- نتایج حاصل از مقایسه میانگین ها بر حسب تجربه راه اندازی کسب و کار.....	۱۲۸
۱۲۹.....	۱۰-۲-۳-۴- نتایج حاصل از بررسی مقایسه میانگین ها بر حسب گذراندن دوره کارآفرینی و اشتغال در دانشگاه یا خارج دانشگاه.....	۱۲۹
۱۳۰.....	۴- پیشنهادها.....	۱۳۰
۱۳۴.....	منابع.....	۱۳۴

جدول ۱-۲- پارامترهای موثر در تعریف شاغل در منابع مختلف.....	۱۳
جدول ۲-۲- درصد اشتغال در بخش کشاورزی در دوره ۱۳۶۵ تا ۹۰.....	۱۶
جدول ۳-۲- تغییرات نرخ بیکاری در ایران در فاصله سالهای ۱۳۸۹-۱۳۳۵.....	۱۶
جدول ۴-۲- گامهای مورد استفاده در توسعه یک الگوی صلاحیت.....	۶۱
جدول ۱-۳- متغیرهای مستقل تحقیق و سطح سنجش آن ها.....	۸۴
جدول ۲-۳- متغیرهای وابسته تحقیق و سطح سنجش آن.....	۸۵
جدول ۳-۳- آلفای کرونباخ بخشهای مختلف پرسشنامه.....	۸۹
جدول ۱-۴- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب جنسیت و سن.....	۹۳
جدول ۲-۴- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب دانشگاه محل تحصیل.....	۹۳
جدول ۳-۴- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب گرایش تحصیلی و سال فارغ التحصیلی.....	۹۴
جدول ۴-۴- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب معدل.....	۹۴
جدول ۵-۴- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب وضعیت اشتغال.....	۹۵
جدول ۶-۴- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب ارتباط شغل با دانش و تخصص دانشگاهی.....	۹۵
جدول ۷-۴- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب گذراندن دوره آموزشی مربوط به اشتغال و کارآفرینی.....	۹۶
جدول ۸-۴- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب آشنایی با مفهوم تعاونی و راه اندازی کسب و کار در دانشگاه.....	۹۶
جدول ۹-۴- توزیع فراوانی و اولویت بندی میزان آشنایی دانش آموختگان کشاورزی با بخش تعاون.....	۹۷
جدول ۱۰-۴- اولویت بندی تمایل دانش آموختگان کشاورزی نسبت به اشتغال در بخشهای مختلف.....	۹۸
جدول ۱۱-۴- توزیع فراوانی و اولویت بندی بندی میزان بهره مندی دانش آموختگان کشاورزی از صلاحیت های مرحله قبل از راه اندازی شرکت تعاونی.....	۱۰۰
جدول ۱۲-۴- توزیع فراوانی و اولویت بندی میزان بهره مندی دانش آموختگان کشاورزی از صلاحیت های مرحله تاسیس و راه اندازی شرکت تعاونی.....	۱۰۲
جدول ۱۳-۴- توزیع فراوانی و اولویت بندی میزان بهره مندی دانش آموختگان کشاورزی از صلاحیت های مرحله مدیریت شرکت تعاونی.....	۱۰۴
جدول ۱۴-۴- توزیع فراوانی و اولویت بندی میزان بهره مندی دانش آموختگان کشاورزی از صلاحیت های سه مرحله.....	۱۰۵
جدول ۱۵-۴- نتایج بدست آمده از آزمون کولموگراف-اسمیونف.....	۱۰۶
جدول ۱۶-۴- وضعیت صلاحیت های فارغ التحصیلان کشاورزی در مرحله قبل از راه اندازی شرکت تعاونی.....	۱۰۷
جدول ۱۷-۴- وضعیت صلاحیت های فارغ التحصیلان کشاورزی در مرحله تاسیس و راه اندازی شرکت تعاونی.....	۱۰۸
جدول ۱۸-۴- وضعیت صلاحیت های فارغ التحصیلان کشاورزی در مرحله مدیریت شرکت تعاونی.....	۱۰۹
جدول ۱۹-۴- نتایج حاصل از نظرات پاسخگویان بر حسب سن.....	۱۱۰
جدول ۲۰-۴- نتایج حاصل از نظرات پاسخگویان بر حسب جنسیت.....	۱۱۱
جدول ۲۱-۴- نتایج حاصل از نظرات پاسخگویان بر حسب نوع دانشگاه.....	۱۱۲
جدول ۲۲-۴- نتایج حاصل از نظرات پاسخگویان بر حسب معدل.....	۱۱۳
جدول ۲۳-۴- نتایج حاصل از نظرات پاسخگویان بر حسب سال فارغ التحصیلی.....	۱۱۴
جدول ۲۴-۴- نتایج حاصل از نظرات پاسخگویان بر حسب وضعیت اشتغال.....	۱۱۵
جدول ۱۹-۴- نتایج حاصل از نظرات پاسخگویان بر حسب ارتباط شغل با دانش و تخصص دانشگاهی.....	۱۱۶
جدول ۱۹-۴- نتایج حاصل از نظرات پاسخگویان بر حسب تجربه راه اندازی کسب و کار.....	۱۱۷

جدول ۴-۲۷- نتایج حاصل از نظرات پاسخگویان بر حسب گذراندن دوره کارآفرینی در دانشگاه یا خارج دانشگاه ..	۱۱۹
جدول ۴-۲۸- نتایج حاصل از آزمون فریدمن	۱۲۰
جدول ۴-۲۹- آماره آزمون فریدمن	۱۲۰

شکل ۱-۲- عناصر اصلی در ایجاد یک شرکت نوپا	۵۲
شکل ۲-۲- سلسله مراتب صلاحیتها	۵۴
شکل ۳-۲- صلاحیتها	۵۵
شکل ۴-۲- مدل صلاحیتها	۵۶
شکل ۵-۲- صلاحیتها بر مبنای هوش هیجانی	۵۷
شکل ۶-۲- مدل نظری تحقیق	۸۱

فصل اول

کلیات تحقیق

مقدمه

مسئله اشتغال و بیکاری معضلات گوناگون اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و غیره را به دنبال و پیرامون خود دارد. معضل بیکاری برای همه اقشار فعال کشور آزار دهنده و برای اقتصاد کشور بازدارنده است، لکن موضوع اشتغال دانش‌آموختگان آموزش عالی حساسیتی دوجندان را طلب می‌کند، چرا که از یک سو دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها به عنوان سرمایه‌های انسانی متخصص کشور از علم و مهارت لازم برخوردارند و با اشتیاق بسیار، متقاضی مشارکت در فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی کشورند و از سوی دیگر ماشین سازندگی و چرخه اقتصادی کشور به وجود آن‌ها، از لحاظ سرمایه‌گذاری‌های انجام شده روی آن‌ها، به میزان بیشتری نیازمند است و می‌توانند مثمر ثمر واقع شوند (گل محمدی، ۱۳۸۴).

در اقتصاد ایران بخش کشاورزی اهمیت زیادی دارد، زیرا نه تنها غذای مردم کشور را تامین می‌نماید و بیش از ۳۰ درصد درآمد ارزی حاصل از صادرات غیر نفتی را کسب می‌کند، بلکه در ایجاد اشتغال ۲۰ درصد فرصت‌های شغلی و تامین زندگی و معاش جمعیت قابل توجهی نیز نقش ممتاز و منحصر به فردی دارد. پایداری و پویایی توسعه کشاورزی و عمران روستایی در ایران، مستلزم بهره‌مندی کشور از سرمایه‌های انسانی ماهر و متخصص در زمینه تولید و تبدیل محصولات کشاورزی می‌باشد (حکمت و همکاران، ۱۳۹۰). تا سال‌های اخیر اکثریت دانش‌آموختگان جذب دستگاه‌های دولتی می‌شدند اما در شرایط فعلی، سیاست‌های کاهش کارکنان دولت، واگذاری برخی از امور به بخش خصوصی برای کم کردن مسئولیت‌های تصدی و تولی‌گری دولت، -استخدام در بخش دولتی را تحت الشعاع قرار داده است. از طرف دیگر مراکز آموزش عالی کشاورزی نیز بدون توجه به مسئله بیکاری دانش‌آموختگان، هیچگونه محدودیتی در پذیرش دانشجویان در رشته‌های کشاورزی را ندارند، نتیجه آن چند برابر بودن فاصله بین عرضه و تقاضا برای کار در بخش کشاورزی بوده است. بدین ترتیب با کاهش میزان جذب نیرو از طرف دستگاه‌های دولتی، دانش‌آموختگان کشاورزی راهی جزء حرکت به سمت بخش خصوصی و یا خود اشتغالی و کار آفرینی ندارند. بخش تعاونی به عنوان یکی از بخش‌های اقتصادی می‌تواند زمینه مناسبی را برای اشتغال بیکاران فراهم کند. تعاونی‌های دانش‌آموختگان کشاورزی راه کاری است که ضمن ایجاد اشتغال و توسعه انسانی به افزایش تولید و توسعه کشاورزی کمک خواهد کرد (عباسی، ۱۳۸۶).

اما متأسفانه آنچه به دامنه تنگناها و معضلات بیکاری دانش‌آموختگان بخش کشاورزی می‌افزاید، ضعف توانایی‌های علمی و کارکردی شاغلان این بخش و عدم توانمندی شغلی و موفقیت شغلی آنان است. در این بین، بخش خصوصی نیز به دلیل مسائل اقتصادی مجبور به استفاده از

دانش آموختگانی است که دارای مهارت و صلاحیت و تخصص بالایی در رشته خود باشند و این شرایط توأم با هم موجب ایجاد یک رقابت شدیدی در بین دانش آموختگان کشاورزی برای کسب شغل مرتبط با رشته خود شوند و مطمئناً کسانی در این رقابت برنده خواهند شد که دارای صلاحیت و توانایی بالاتری نسبت به رقیبان خود باشند (شهبازی و علی بیگی، ۱۳۸۵).

۱-۱- تعریف مسأله

اشتغال و بیکاری از جمله مقولات اساسی اقتصاد در عرصه جهانی است به گونه ای که افزایش اشتغال و کاهش بیکاری به عنوان یکی از شاخص های توسعه یافتگی جوامع تلقی می شود (اورنگی و همکاران، ۱۳۸۹). رشد سریع جمعیت و سایر تحولات اجتماعی - اقتصادی پرشتاب در چنددهه گذشته از جمله: محدود شدن فرصت های استخدامی از طرف دولت، عملکرد نامطلوب نظام آموزش عالی در تربیت نیروی انسانی ماهر و کارآموده و کم توجهی به آموزش های کاربردی، فقدان ساختار مناسب در بخش خصوصی برای جذب دانش آموختگان دانشگاه ها، مشکلات موجود در ساختار فرهنگی جامعه، مشکلات موجود در فضای کسب و کارها، فقدان ارتباط مؤثر میان دانشگاه و بخش های مختلف اقتصادی، وجود مشکلات اجرایی در پیاده کردن سیاست ها و برنامه های کلان اشتغال کشور و غیره موجب بروز مسأله بیکاری جوانان در جامعه ایرانی شده است (آقاسی زاده، ۱۳۸۵). حل معضل بزرگ بیکاری جامعه فعلی ایران و دغدغه جدی اشتغال، تنها از طریق بخش دولتی و خصوصی میسر نمی باشد. به عبارت دیگر امروزه در عصر جهانی شدن و برداشته شدن سرحدات و مرزها، بخش دولتی به تنهایی قادر به حل مشکل بیکاری نمی باشد، چرا که استخدام در بخش دولتی کمتر صورت می گیرد و سیاست دولت مبنی بر کاستن از بار سنگین پیکره این بخش باید عملی گردد لذا استخدام و جذب نیرو در مراکز دولتی آن طوری که باید و شاید مقدور نمی باشد (خفایی، ۱۳۸۸). یکی از مناسب ترین ساختارها و سازمان هایی که می تواند بیکاران دانشگاهی را در خود جای دهد و آنان را به سر منزل مقصود برساند، بخش "تعاون" است که در قانون اساسی ایران (اصل ۴۳ و ۴۴) مد نظر قرار گرفته است. زیرا یکی از اهداف عالی قانون اساسی، ایجاد اشتغال سالم، برقراری عدالت اجتماعی و اقتصادی، - محرومیت زدایی و غیره از طریق ایجاد تعاونی های تولیدی و خدماتی می باشد و همچنین اکثر نیروهای بیکار جامعه فعلی ایران به ویژه تحصیل کرده ها و فارغ التحصیلان دانشگاه ها فاقد سرمایه کافی و در گردش برای آغاز و تدارک فعالیت های اقتصادی و اجتماعی و ایجاد منبع درآمد و زمینه شغلی می باشند و اغلب به لحاظ کمبود یا فقدان سرمایه کافی برای آغاز حرکت و فعالیت در زمینه های مختلف اقتصادی دچار مشکل می باشند، در نتیجه نیروهای بیکار جویای کار می توانند

با تشکیل تعاونی‌های مختلف و ادغام سرمایه‌های فکری و مادی و تبدیل سرمایه‌های کوچک به سرمایه‌های کلان و کارساز و با در کنار هم قرار دادن مهارت‌ها و توانمندی‌های مختلف در زمینه‌های مختلف و متنوع بسیاری از نیازهای خود از جمله اشتغال را با فعالیت‌های گروهی خودشان برآورد سازند و اغلب نیازهای جامعه را نیز برطرف نمایند و زمینه‌های شکوفایی بسیاری از زمینه‌ها و موارد احیاء نشده را به فعل برسانند (سبحانیان نژاد و همکاران، ۱۳۹۰).

با توجه به حمایت دولت از تشکیل و توسعه تعاونی‌ها از طریق تخفیف مالیاتی، ارائه تسهیلات اعتباری حمایتی و پرهیز از هر گونه دریافت اضافی دولت از تعاونی‌ها نسبت به بخش خصوصی و رفع محدودیت‌های قانونی مربوط به تعاونی‌ها و همچنین با توجه به اهمیت قانون اساسی که به دانش‌آموختگان دانشگاهی داده شده و اینکه نظام اقتصادی تلاش می‌کند فارغ‌التحصیلان را برای اشتغال در تعاونی حمایت کند، قطعاً تعاونی‌ها برای اینکه به اهداف خود برسند باید افرادی آنها را تاسیس و مدیریت کنند که دارای صلاحیت‌های راه‌اندازی و مدیریت این تعاونی‌ها باشند. اگر چه در بعضی رشته‌های کشاورزی مانند اقتصاد و ترویج و آموزش کشاورزی، دانشجویان با مفاهیم مدیریتی و اقتصادی در حوزه کشاورزی آشنا می‌شوند اما در سایر رشته‌ها، آموزش این مفاهیم در سایر دروس و مهارت‌های تخصصی رشته به شکل ضعیف و کم‌رنگ دیده می‌شود و حتی در بعضی رشته‌ها جزء دروس الزامی نبوده و مدیران گروه معمولاً اهمیت لازم را به اینگونه مفاهیم نمی‌دهند.

با ورود مفهوم کارآفرینی و ادبیات اشتغال و اشتغال‌زایی، می‌توان گفت فارغ‌التحصیلان دانشگاهی چنانچه بخواهند کسب و کار خود را چه به صورت اختصاصی و چه به صورت تعاونی راه‌اندازی نمایند می‌بایست علاوه بر مهارت‌های تخصصی، در حوزه مهارت‌های کسب و کار نیز دانش و تجربه اندوزی کنند. در این راستا نظام آموزشی ایران درس کارآفرینی را به صورت اختیاری در بسیاری از دانشکده‌ها ارائه نموده و آموزش کارآفرینی در قالب برنامه‌های سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور و وزارت کار و امور اجتماعی و وزارت تعاون به صورت غیر رسمی در قالب برنامه چهارم توسعه در حجم وسیع ارائه نموده است (عباسی، ۱۳۹۰).

استان ایلام در غرب دامنه سلسله جبال زاگرس بین ۳۱ درجه و ۵۸ دقیقه تا ۳۴ درجه و ۱۵ دقیقه عرض شمالی از خط استوا و ۴۵ درجه و ۲۴ دقیقه تا ۴۸ درجه و ۱۰ دقیقه طول شرقی از نصف النهار گرینویچ در گوشه غربی کشور واقع شده است. این استان از جنوب با خوزستان، از شرق با لرستان، از شمال با کرمانشاه همسایه بوده و از سمت غرب دارای ۴۲۵ کیلومتر مرز مشترک با کشور عراق است. این استان از نظر تقسیمات کشوری دارای ۹ شهرستان، ۱۷ بخش، ۳۹ دهستان و

۷۵۳ آبادی دارای سکنه می باشد. این استان متشکل از ۹ شهرستان ایلام، ایوان، آبدانان، چرداول، - سیروان، مهران، ملکشاهی، دهلران و دره شهر است.

در سال ۱۳۹۰ جمعیت استان ایلام ۵۵۷ هزار و ۵۹۹ نفر بوده است. استان ایلام از نظر اقلیمی جز مناطق گرمسیر کشور محسوب می شود ولی به علت وجود ارتفاعات و اختلاف درجه حرارت و بارندگی می توان، مناطق سه گانه سردسیری، گرمسیری و معتدل را در آن به خوبی مشاهده نمود. قسمت زیادی از مساحت استان را مناطق کوهستانی تشکیل می دهد.

در این استان بیشتر فعالیت اقتصادی بر روی دامداری و کشاورزی متمرکز شده است و زمینه‌های مساعدی نیز جهت پرورش زنبور عسل دارد. بخش صنعت در این استان سهم بسیار ناچیزی از اشتغال را نسبت به بخشهای کشاورزی و خدمات به خود اختصاص داده است. البته با توجه به گشایش مرز مشترک با عراق در شهرستان مهران افق‌های روشنی برای توسعه تجارت و توریسم بین‌المللی و ترانزیت کالا و مسافر وجود دارد. از نظر منابع معدنی نیز عمدتاً شامل کانی‌های غیر فلزی می‌باشد این استان از نظر ذخایر نفت و گاز غنی است.

استان ایلام دارای دانشگاههای دولتی، پیام نور، آزاد، علمی کاربردی، غیرانتفاعی و غیره می باشد که در دانشگاههای دولتی، آزاد و پیام نور گرایشهای مختلف رشته های کشاورزی تدریس می گردد. با توجه به اینکه فعالیت اصلی مردم این استان را کشاورزی تشکیل می دهد و دانشگاههای استان دارای رشته های کشاورزی می باشند و با توجه به اهمیتی که بخش کشاورزی و تعاونی می توانند برای اشتغالزایی فارغ التحصیلان این استان داشته باشد، تصمیم گرفته شد که این تحقیق در استان ایلام انجام شود.

قطعا بازار کار به ویژه بخش تعاون خواهان آن است که از فارغ التحصیلانی استفاده نماید که از تخصص و کارایی بالایی برخوردار باشند. اما شرکت‌های تعاونی با ماهیت اقتصادی - اجتماعی خاص خود، تنها در صورتی قادر به حفظ و بقای خود هستند که توسط افرادی شایسته و دارای مهارت‌ها و صلاحیت‌های ارزشمند راه‌اندازی، مدیریت و هدایت گردند (شهبازی و علی بیگی، ۱۳۸۵).

چنانچه بپذیریم تعاونی‌ها می‌توانند ۲۵ درصد از اشتغال را در اقتصاد ایران ایجاد کنند (وزارت تعاون، ۱۳۹۱) و با در نظر گرفتن تسهیلات و حمایت‌های قانونی برای تشکیل تعاونی‌ها و با توجه به مشکلاتی که فقدان صلاحیت‌ها در تشکیل شرکت تعاونی به وجود می‌آورند از جمله: عدم برقراری پیوند و ارتباط مستقیم بین شایستگی‌های فردی و هدف‌های شرکت تعاونی، عدم تخصیص متناسب و درست افراد به مجموعه نقش‌ها و مسئولیت‌های تعاونی، عدم توانمندسازی، - احساس ناکارآمدی، نداشتن حق انتخاب، کاهش اعتماد به نفس در اعضای تعاونی‌ها، همچنین اینکه

دانش‌آموختگان کشاورزی از صلاحیت‌های مورد نیاز برای تشکیل تعاونی‌ها برخوردار نبوده و تاکنون مطالعه‌ای در این زمینه انجام نشده است، اکنون سوال اساسی این تحقیق این است که چه صلاحیت‌ها و شایستگی‌هایی برای راه‌اندازی شرکت تعاونی لازم می‌باشد؟ چه صلاحیت‌هایی پس از تشکیل، تاسیس و راه‌اندازی تعاونی برای مدیریت کارآمد و اثربخش آن لازم می‌باشد؟ آیا فارغ‌التحصیلان واجد صلاحیت‌ها و شایستگی‌های لازم برای تشکیل یک تعاونی می‌باشند؟ فارغ-التحصیلان تا چه اندازه از این مهارت‌ها برخوردار می‌باشند؟ پس با توجه با اهمیتی که مطالب فوق برای اشتغال در بخش تعاون دارند این تحقیق قرار است به بخشی از این سوالات پاسخ دهد.

۱-۲- ضرورت و اهمیت تحقیق

عصر جدید، عرصه رقابت بر سر منابع و سرمایه‌هاست، کشورهای بزرگ صنعتی که فاتحان این عرصه‌اند بهره‌وری از منابع و سرمایه‌ها را در سرلوحه کار خود قرار داده‌اند و در پرتو وجود افراد تحصیل کرده و متخصص، چرخ‌های رشد و توسعه را به حرکت درآورده‌اند و به ابداعات و نوآوری‌هایی دست یافته‌اند. دسترسی به این نوآوری‌ها که اقتصاد کشورهای توسعه یافته را از نو زنده کرده است منوط به کارآفرینی و ایجاد اشتغال و راه‌اندازی کسب و کار است (شان، ۲۰۰۳). تعاون یک راهکار مناسب، جدید و پایدار ایجاد اشتغال جوانان و تولید برای جامعه می‌باشد. با این اوصاف نظر به اینکه یکی از اهداف ایجاد تعاونی‌های کشاورزی نقشی است که آنها می‌توانند در ایجاد اشتغال داشته باشند می‌توانند یک اهرم مناسب برای توسعه اقتصادی به شمار آیند که همگام با سیاست‌های دولت در بهبود شرایط زندگی، کار، تولید و ارتقای سطح درآمد و وضعیت اجتماعی مردم مؤثر باشند. اما امروزه، رقابت شدید و تغییرات فناوری، فشار روزافزونی بر سازمان‌ها و شیوه‌های متنوع آنها در افزایش بهره‌وری نیروی انسانی شان وارد می‌سازد. پس از سال‌های زیادی تجربه به این نتیجه رسیده است که اگر سازمانی بخواهد و در عرصه رقابت پیش‌تاز باشد باید از نیروی انسانی متخصص، خلاق و با انگیزه بالا برخوردار باشد. شرکت تعاونی هم از این قاعده مستثنی نبوده و برای اینکه در رقابت با سایر تعاونی‌ها موفق عمل کند باید افرادی توانمند و صاحب صلاحیت آن را تاسیس و مدیریت کنند. در بهره‌وری فردی شرکت تعاونی از مجموعه استعدادها و توانایی‌های بالای فرد به منظور پیشرفت تعاونی استفاده می‌کنند و با بالفعل در آمدن نیروهای بالقوه و استعدادهای شگرف در جهت سازندگی موجب پیشرفت فرد و همسری با تعاونی خواهد شد (بلانچارد، ۱۳۸۱).

اکنون از نیروی کار سازمان‌ها، انتظار می‌رود، تاثیر بیشتری در تولیدات و خدماتی که ارائه می‌دهند، داشته باشند. این درست همان چیزی است که موجب شده در محیط رقابت، شایستگی اهمیت یابد. شایستگی‌ها گستره‌ای را برای ارزیابی دانش، مهارت و انگیزش متصدی شغل ارائه می‌دهد که به انجام موثر ارزیابی عملکرد کمک می‌کند. به عبارتی دیگر آنچه در ارزیابی عملکرد مهم است، شناسایی نقاط ضعف و قوت رفتارهای فرد و انجام برنامه‌های توسعه‌ای برای تبدیل ضعف‌ها به قوت‌ها است. یک نظام کارآمد مدیریت عملکرد باید بتواند سهم یک فرد را در موفقیت یک سازمان اندازه‌گیری کند و در عین حال سعی کند تا سطح مهارت و تعهد افراد نسبت به سازمان را افزایش دهد (سازمان گسترش، ۱۳۸۴). ارزیابی شغلی ممکن است برای مشخص کردن پتانسیل‌های افراد، محتوای برنامه‌های آموزشی شغلی، توانمندی‌های شغلی آنها یا توانایی مطابقت با محیط‌های مختلف کاری، به کار رود.

عده زیادی از فارغ‌التحصیلان در اشتغال موفق نمی‌شوند. به نظر می‌رسد عدم تناسب بین محتوای آموزش با مهارت‌های شغلی، عدم توسعه بنگاه‌های کاریابی خصوصی، تعدد متقاضیان و رقابت شدید برای کسب مشاغل موجود، رواج نیافتن فرهنگ کارآفرینی و کم بودن تعداد کارآفرینان و عدم تناسب بین فرایندها و مواد آموزشی رشته‌های تحصیلی موجود در دانشگاه‌ها با مهارت‌ها و توانایی‌های مورد نیاز بازار کار، مهم‌ترین عامل موفق نبودن فارغ‌التحصیلان در کاریابی و اشتغال است. عده زیادی از بنگاه‌های کوچک و متوسط به طور عام و تعاونی‌ها به طور خاص کارآمد نبوده و قادر به اشتغال‌زایی نبوده‌اند. براساس مطالعات انجام شده عدم تشخیص و بهره‌گیری از فرصت‌ها، عدم دسترسی به منابع مختلف، عدم خلاقیت و نوآوری و نواندیشی و ارزش‌آفرینی، عدم برخورداری از قدرت بینش و آینده‌نگری و نداشتن چشم‌انداز و توانایی دیدن افق‌های دور دست، عدم دارا بودن حس استقلال‌طلبی، عدم برخورداری از روحیه سخت‌کوشی، عدم توانایی اعمال رهبری در عرصه‌های اجتماعی، عدم تعهد و مسئولیت‌پذیری، عدم ریسک‌پذیری و مدیریت و کنترل ریسک‌های موجود و احتمالی و عدم یکپارچگی از دلایل ناکارآمدی تعاونی‌ها به شمار می‌روند (ده یوری و همکاران، ۱۳۸۷، خسروی پور و همکاران، ۱۳۸۸، نومی و زمانی، ۱۳۹۰).

از علل عدم موفقیت تعاونی‌ها می‌توان به عدم مهارت اعضا و موسسان این تعاونی‌ها در زمینه اصول راه‌اندازی و مدیریت تعاونی‌ها اشاره کرد. از طرفی برای موفقیت تعاونی‌ها هم یکسری مهارت‌های اقتصادی، کارگروهی و ارتباطی، مدیریت و غیره می‌خواهد (عباسی، ۱۳۸۶) که باید بررسی کرد که آیا فارغ‌التحصیلان رشته‌های کشاورزی این مهارت‌ها را دارند یا نه؟ اگر نه، این از اهمیت برخوردار است و باید مورد مطالعه و بررسی قرار گیرد.